

ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD

Masarykovo náměstí 5, 586 01 Jihlava

Sp. zn. OSR-07132/2017-ERU

V Ostravě 13. listopadu 2017

Č. j. 07132-7/2017-ERU

ROZHODNUTÍ

Energetický regulační úřad jako věcně příslušný správní orgán podle ust. § 18 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, ve správním řízení vedeném pod sp. zn. OSR-07132/2017-ERU a zahájeném Energetickým regulačním úřadem (dále jen „Úřad“) dne 28. června 2017 z moci úřední podle ust. § 46 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), s účastníkem řízení, společností **VÍT HORČIČKA s.r.o.**, se sídlem Havlíčkova 169, Valdické Předměstí, 506 01 Jičín, IČO: 031 82 339, ve věci podezření ze spáchání správního deliktu podle ust. § 91a odst. 1 písm. o) zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění účinném do 5. června 2017 (dále jen „energetický zákon“), rozhodl

takto:

I. Účastník řízení, společnost **VÍT HORČIČKA s.r.o.**, se sídlem Havlíčkova 169, Valdické Předměstí, 506 01 Jičín, IČO: 031 82 339, se tím, že v rozporu s ust. § 68 odst. 3 energetického zákona prováděl dne 2. dubna 2016 v ochranném pásmu plynárenského zařízení v obci Holín u budovy č. p. 10 zemní práce, při kterých došlo k poškození středotlakého plynovodu IPE DN 63, a tím k porušení zákazu poškození energetického zařízení činností v ochranném pásmu i mimo ně, **dopustil spáchání správního deliktu podle ust. § 91a odst. 1 písm. o) energetického zákona.**

II. Podle ust. § 91a odst. 7 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, se účastníkovi řízení za spáchání **správního deliktu** podle ust. § 91a odst. 1 písm. o) energetického zákona ukládá **pokuta ve výši 40 000 Kč** (slovy: čtyřicet tisíc korun českých), která je splatná dle ust. § 46 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Energetického regulačního úřadu vedený u České národní banky, č. ú. 19-2421001/0710, variabilní symbol 24917.

III. Podle ust. § 95 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, a ust. § 79 odst. 5 správního řádu ve spojení s ust. § 6 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, se účastníkovi řízení ukládá povinnost uhradit **náklady řízení ve výši paušální částky 1 000 Kč** (slovy: jeden tisíc korun českých). Náklady řízení jsou splatné do 30 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí, a to na účet Energetického regulačního úřadu vedený u České národní banky, č. ú. 19-2421001/0710, variabilní symbol 24917.

Odůvodnění

I. Úvod

Dne 28. června 2017 zahájil Energetický regulační úřad (dále jen „Úřad“) v důsledku zjištění poškození středotlakého plynovodu IPE DN 63 (dále také „plynárenské zařízení“) kontrolu ve věci dodržování ust. § 68 odst. 3 energetického zákona účastníkem řízení, společností VÍT HORČIČKA s.r.o., se sídlem Havlíčkova 169, Valdické Předměstí, 506 01 Jičín, IČO: 031 82 339 (dále jen „účastník řízení“). Na základě kontrolního zjištění a získaných podkladů vyhotovil kontrolní orgán dne 3. května 2017 Protokol o kontrole č. [REDAKCE], č. j. 13515-8/2016-ERU (dále jen „protokol o kontrole“). Proti kontrolnímu zjištění uvedenému v protokolu o kontrole nepodal účastník řízení žádné námitky.

Po prostudování podkladů obsažených v kontrolním spise sp. zn. 13515/2016-ERU, který byl převzat do správního spisu dne 28. června 2017, dospěl správní orgán k závěru, že není pochyb o tom, že se předmětného jednání dopustil účastník řízení a že jsou dostatečně zjištěny všechny okolnosti daného případu se zjištěním stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti ve smyslu ustanovení § 3 správního řádu, a proto vydal dne 28. června 2017 v souladu s ust. § 150 správního řádu příkaz č. j. 07132-3/2017-ERU, který byl účastníku řízení doručen téhož dne. Účastník řízení podal proti uvedenému příkazu v zákonem stanovené lhůtě dne 7. července 2017 odpor, jehož podáním byl příkaz zrušen a správní řízení dále pokračovalo.

II. Kontrolní zjištění

Kontrola byla zahájena dne 21. prosince 2016 na základě doručeného Oznámení o zahájení kontroly, č. j. 13515-1/2016-ERU, z téhož dne.

V průběhu kontroly shromáždil kontrolní orgán podklady pro zjištění stavu věci v souladu s ust. § 3 správního řádu, na základě kterých vyhotovil protokol o kontrole.

Účastník řízení do Úředního záznamu č. j. [REDAKCE] ze dne 20. dubna 2016 sepsaného Policií České republiky mimo jiné uvedl, že: „někdy v dřívější době, ale neví, kdy to přesně bylo, byl kontaktován paní [REDAKCE], která po něm požadovala provedení výkopových prací v Holíně, a to z důvodu výkopu pro přípojku vody k domu, který na místě staví. Na základě telefonické dohody byl na místě a paní [REDAKCE] mu ukázala místo, kde je třeba výkop udělat. Vše proběhlo na základě ústní dohody mezi nimi, žádnou smlouvu o provedení prací společně neuzavírali. Na místě, kdy měl být výkop proveden, si v tu dobu nevšil, že by zde byly vytyčeny nějaké sítě. Pokud si pamatuje, tak se na místě pohyboval asi čtrnáct dní před vlastním provedení prací na výkopu, ale přesně neví, kdy tam byl. Rozhodně však spolu neřešili nic v tom smyslu, že by měl zajišťovat vytyčení sítí před pracemi, případně, že by se paní [REDAKCE] ptala, kdo bude vytyčení stávajících sítí zajišťovat a podobně. Na toto téma spolu rozhodně nehovořili. Samozřejmě počítal s tím, což je běžné, že si vytyčení sítí zajistí zákazník, tedy ten, kdo objekt staví. Není si vědom toho, že by společně s paní [REDAKCE] nahlíželi do dokumentace k přípojce plynu. Více se o vytyčení sítí nezajímal a v určený den, který uvedla paní [REDAKCE], byl výkop prováděn. Výkop na místě prováděl pan [REDAKCE] pomocí bagru, který je jeho zaměstnancem.“

Zaměstnanec účastníka řízení [REDAKCE] do Úředního záznamu č. j. [REDAKCE] ze dne 2. dubna 2016 sepsaného Policí České republiky mimo jiné uvedl, že: „Dnešního dne jsem byl vyslán panem [REDAKCE] do obce Holín, kde jsem měl provádět výkopové práce při budování vodovodní přípojky k novostavbě paní [REDAKCE]. Jednalo se o kopání rýhy o hloubce 140 cm, kdy tato byla od přední části uvedené novostavby, podél domu až na sousední pozemek, který patří obci. Na místě jsem se spojil s výše uvedenou paní [REDAKCE], která mi ukázala místo stavby a názorně ukázala místo, kde požaduje provést výkopové práce. Sdělila mi, že na obecním pozemku se nachází plynovod, kdy tento bude vzdálen asi dva metry od výkopu, který mi označila. Na místě jsem viděl, že došlo k vytyčení vodovodu, ke kterému jsem měl provádět výkop. Nejsem si jistý, ale možná že mi paní [REDAKCE] sdělila, že někde u vodovodu může dojít ke křížení s plynovodem. Touto informací si nejsem již jistý. Plynovod v místě výkopu ani v okolí vyznačen nebyl. Před započítím prací mi ukázala projekt na vodovodní přípojku. Nejsem si zcela jistý, ale myslím, že mne nepředložila projektovou dokumentaci plynovodní přípojky, kde je zakreslen i hlavní řád plynu. Výkopové práce jsem začal provádět asi okolo 8:00 hod. Tyto jsem prováděl pásovým bagrem zn. Takeuchi TB135, který patří firmě pana [REDAKCE]. Kopal jsem od domu směrem k vodovodu, kdy asi v 10:40 hod. jsem zjistil, že jsem zavadil o plastovou hadici žluté barvy, kdy mi došlo, že se bude jednat o plynovod a z tohoto důvodu paní [REDAKCE] volala na RWE a následně na HZS. Ke žluté trubce uvádím, že tato byla asi v hloubce 75 cm. Nad ní se sice nacházela žlutá fólie, ale tuto jsem při provádění výkopu nezaznamenal, jelikož jsem o trubku zavadil z boku.“

V závěru protokolu o kontrole bylo uvedeno, že účastník řízení prováděl dne 2. dubna 2016 v ochranném pásmu plynárenského zařízení činnost, v jejímž důsledku došlo v rozporu s ust. § 68 odst. 3 energetického zákona k poškození tohoto zařízení, a tím k porušení citovaného ustanovení.

III. Průběh správního řízení

Příkazem ze dne 28. června 2017, č. j. 07132-3/2017-ERU, byla účastníkovi řízení za spáchání správního deliktu dle ust. § 91a odst. 1 písm. o) energetického zákona uložena pokuta ve výši 60 000 Kč a povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč. Příkaz byl účastníkovi řízení doručen dne 28. června 2017.

Dne 10. července 2017 byl Úřadu doručen odpor účastníka řízení proti shora uvedenému příkazu. Účastník řízení v podaném odporu uvedl, že nijak nezpochybňuje skutkový děj, tak jak je popsán v příkazu, tj. že uvedeného dne při výkonu své činnosti poškodil plynárenské zařízení. Účastník řízení se však domnívá, že v důsledku skutkového stavu a absence zavinění, nebyly jeho jednáním naplněny znaky skutkové podstaty správního deliktu. Účastník řízení v tomto směru poukazoval na rozhodnutí Vrchního soudu v Praze sp. zn. SJS 396/1999, který judikoval, že správní orgán rozhodující o uložení trestu za správní delikt musí zásadně přihlížet k okolnostem, které protiprávnost sankcionovaného jednání vylučují a způsobují, že jednání vykazující znaky správního deliktu není protiprávní. O okolnostech vylučujících protiprávnost správních deliktů se zmiňují i např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 4 As 22/2007-73, č. j. 2 As 12/2006-111 a č. j. 8 As 17/2007. Právě z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu zcela jednoznačně vyplývá, že trestnost správních deliktů se řídí obdobnými principy jako trestnost trestných činů. Konzistentní judikaturou Nejvyššího správního soudu je tak alikvotně prolomena zásada,

že v případě řízení o správním deliktu není správní orgán povinen zkoumat zavinění dotčeného subjektu. Právě v projednávaném případě je třeba akcentovat, že účastník řízení zcela nepochybně jednal ve skutkovém omylu tak, jak ho definuje ust. § 18 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v účinném znění (dále jen „trestní zákoník“), tj. „Kdo při spáchání činu nezná ani nepředpokládá jako možnou skutkovou okolnost, která je znakem trestného činu, nejedná úmyslně“. Účastník řízení se přitom jednání ve skutkovém omylu nemohl vyvarovat, neboť na existenci plynárenského zařízení a jeho ochranného pásma nebyl nikým upozorněn a nebylo ani nijak zjevné v místě a okolí poškozeného plynárenského zařízení. Sám správní orgán přitom ve čtvrtém odstavci na straně druhé příkazu mimo jiné konstatuje: „*Vytyčení polohy plynárenského zařízení v terénu nebylo provedeno. Vlastní existence plynárenského zařízení nebyla účastníkovi řízení před zahájením zemních prací prokazatelně známa...*“ Ze shora uvedeného je tedy zcela nepochybné, že účastník řízení se porušení povinnosti nemohl vyvarovat, neboť po něm nelze spravedlivě požadovat, aby při každém provádění zemních prací prováděl vytyčení existence všech inženýrských sítí. To rovněž neodpovídá běžné praxi. Běžné praxi naopak odpovídá, že vytyčení inženýrských sítí zajišťuje objednatel, nebo na jejich existenci osobu provádějící zemní práce alespoň upozorní. Na tuto skutečnost pak účastník řízení zcela adekvátně a legitimně spoléhal. Účelem postihu správních deliktů na úseku ochrany obecně prospěšných zařízení, zakotvených i v energetickém zákoně, má být především prevence, která má odpovědné subjekty odradit od porušování zákonem uložených povinností, a to zejména v případě, kdy se jedná o první projednávaný případ. Za situace, že by u účastníka řízení nebyly naplněny liberační důvody, má účastník řízení za to, že výše pokuty neodpovídá okolnostem projednávané věci. V daném případě měl správní orgán sledovat především výchovný účel uložené pokuty, jež by se měla pohybovat při samé spodní hranici potenciálního rozpětí zákonné sazby. Účastníkovi řízení je přitom známo, že v obdobných případech bývá správním orgánem ukládána pokuta ve výši 3 000 až 10 000 Kč. V daném případě však byla uložena pokuta již velmi citelná, protože mohly v rozhodovací činnosti správního orgánu vzniknout nedůvodné rozdíly. Správní orgán by měl vzít současně v úvahu, že účastník vynaložil již značné náklady na úhradu vzniklé škody, což v budoucnu již samo o sobě nepochybně povede k jeho mnohem vyšší obezřetnosti. Závěrem účastník řízení navrhoval, aby správní orgán upustil od jeho postihu, případně uložil pokutu při samé spodní hranici vymezené v ust. § 91a odst. 7 energetického zákona.

Podáním odporu byl příkaz dle ust. § 150 odst. 3 správního řádu zrušen a správní řízení dále pokračovalo.

Dne 8. srpna 2017 odeslal správní orgán účastníkovi řízení Vyrozumění o možnosti vyjádřit se a doložit majetkové poměry, č. j. 07132-5/2017-ERU, ve kterém informoval účastníka řízení v souladu s ust. § 36 odst. 3 správního řádu o možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí před vydáním rozhodnutí ve věci. Zároveň bylo účastníkovi řízení sděleno, co je považováno za podklady rozhodnutí, a byla mu dána možnost doložit správnímu orgánu doklady svědčící o jeho aktuálních majetkových poměrech, a to vše do 10 kalendářních dnů od doručení.

Jednatel účastníka řízení se vyjádřil v přípise ze dne 13. srpna 2017, přičemž uvedl ke svým osobním a majetkovým poměrům, že je ženatý, s manželkou žije ve společné domácnosti spolu se dvěma dětmi. Ve společném jmění manželů vlastní rodinný domek, který s manželkou pořídili na hypoteční úvěr a nyní ho dle aktuálních finančních možností v nezbytném rozsahu rekonstruuje. Hypoteční úvěr splácí. Manželka je zaměstnána v jeho společnosti a pobírá minimální mzdu [REDAKCE] Kč hrubého. Veškeré náklady spojené

s chodem domácnosti hradí jednatel společnosti. Jedná se o malou společnost s místní působností zabývající se zejména zemními pracemi a příležitostným odvozem stavebního materiálu. K přesnému určení majetkových poměrů by bylo třeba učinit podrobnou analýzu, kterou však nelze ve stanovené lhůtě učinit, neboť paní, jež mu provádí účetnictví, je do konce měsíce srpna na dovolené, přičemž účetnictví za rok 2017 nebylo dosud uzavřeno. Společnost pořídila většinu techniky díky poskytnuté půjčce jak bankovní tak nebankovní, kterou musí pravidelně splácet, přičemž většina finančních prostředků společnosti je použita na mzdové náklady a servis náradí a techniky. Pokuta uložená v původní výši by měla pro chod společnosti a v konečném důsledku i domácnosti jednatele účastníka řízení fatální důsledky. Účastníku řízení by nezbylo nic jiného, než tuto situaci mimo jiné řešit rozvázáním pracovního poměru s některými zaměstnanci. Účastník řízení zároveň sdělil, že hradí řádně daně, a to i z neuhrazených fakturací, čímž se dlouhodobě podílí na stavu veřejných financí.

Správní orgán s ohledem na zásadu materiální pravdy zakotvenou v ust. § 3 správního řádu dospěl k závěru, že veškeré podklady, které jsou součástí spisu sp. zn. OSR-07132/2017-ERU ke dni vydání tohoto rozhodnutí, jsou pro vedení správního řízení a vydání tohoto rozhodnutí úplné a dostačující pro zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v ust. § 2 správního řádu.

IV. Popis skutkového stavu

V rámci kontroly bylo zjištěno, že zemní práce v obci Holín u budovy č. p. ■■■ prováděl účastník řízení v postavení zhotovitele zemních prací, a to na základě ústní dohody s objednatelkou ■■■■.

Dne 2. června 2015 vydal správce plynárenského zařízení k zájmovému území prováděných zemních prací vyjádření zn. ■■■■■ s vymezením podmínek pro provádění zemních prací v ochranném pásmu dotčených plynárenských zařízení. Vyjádření bylo vydáno pro stavebníka ■■■■■, za účelem povolení stavby rodinného domu na parcele č. ■■■■ v k. ú. Holín. Vytyčení polohy plynárenského zařízení v terénu nebylo provedeno.

Dne 2. dubna 2016 došlo v ochranném pásmu plynárenského zařízení v obci Holín, u budovy č. p. ■■■ při provádění zemních prací k poškození středotlakého plynovodu IPE DN 63 účastníkem řízení. Ze získaných podkladů vyplývá, že k poškození tohoto plynárenského zařízení došlo prostřednictvím zemního stroje (pásový bagr Takeuchi TB135). Veškeré náklady spojené s opravou plynárenského zařízení byly uhrazeny.

Vzniklé poškození bylo bezprostředně nahlášeno místně příslušnému správci plynárenského zařízení, který zajistil jeho následnou opravu. V důsledku poškození plynárenského zařízení došlo k úniku 457 m³ plynu do ovzduší za dobu 37 minut a k přerušení dodávky plynu 52 konečným zákazníkům, jak vyplývá z Protokolu o narušení ochranného nebo bezpečnostního pásma plynárenského zařízení č. ■■■■■ ze dne 2. dubna 2016 a z Protokolu o úniku plynu č. ■■■■■ ze dne 11. dubna 2016.

V. Právní hodnocení

Dle článku 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod se trestnost činu posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán. Pozdějšího zákona se použije, jestliže je to pro pachatele příznivější.

Dle ust. § 112 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), se odpovědnost za přestupky a dosavadní jiné správní delikty posoudí podle dosavadních zákonů, pokud k jednání zakládajícímu odpovědnost došlo přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, tj. před 1. červencem 2017. Podle tohoto zákona se posoudí jen tehdy, jestliže je to pro pachatele příznivější.

Jak právní úprava odpovědnosti za správní delikt právnické osoby podle energetického zákona, tak i právní úprava odpovědnosti za přestupek právnické osoby podle zákona o odpovědnosti za přestupky, je založena na tzv. objektivní odpovědnosti, tj. odpovědnost právnické osoby je posuzována v obou právních úpravách bez ohledu na zavinění. V tomto směru lze tedy konstatovat, že právní úprava dle zákona o odpovědnosti za přestupky není pro pachatele příznivější.

Ust. § 91d odst. 1 energetického zákona obdobně jako ust. § 21 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky uvádí, že právnická osoba za správní delikt, resp. přestupek, neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení povinnosti zabránila. Dle ust. § 21 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky se pak právnická osoba nemůže odpovědnosti za přestupek zprostit, jestliže z její strany nebyla vykonávána povinná nebo potřebná kontrola nad fyzickou osobou, která se za účelem posuzování odpovědnosti právnické osoby za přestupek považuje za osobu, jejíž jednání je přičitatelné právnické osobě, nebo nebyla učiněna nezbytná opatření k zamezení nebo odvrácení přestupku.

Správní orgán tudíž dospěl k závěru, že pro posouzení obecné odpovědnosti účastníka řízení za spáchání správního deliktu se použije právní úprava účinná v době spáchání správního deliktu, tj. právní úprava dle energetického zákona, příp. dle správního řádu, neboť právní úprava obecné odpovědnosti právnické osoby za přestupek dle zákona o odpovědnosti za přestupky je ve svém důsledku totožná, ne-li méně příznivá s přihlédnutím k nemožnosti vyvinění dle ust. § 21 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupek.

Správní orgán dále přistoupil k vyhodnocení příznivosti znění speciálního zákona upravujícího odpovědnost za správní delikt účastníka řízení, kdy konstatuje, že energetický zákon byl po spáchání vytykaného jednání účastníka řízení [tj. po 2. dubnu 2016] novelizován, a to zákonem č. 152/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 311/2006 Sb., o pohonných hmotách a čerpacích stanicích pohonných hmot a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pohonných hmotách), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, kdy tento zákon nabyl účinnosti dne 6. června 2017, dále zákonem č. 183/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích, kdy tato novela nabyla účinnosti dne 1. července 2017, a zákonem č. 131/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další

související zákony, kdy tato novela nabyla účinnosti dne 1. srpna 2017 pokud se týká části první bodu 107, ust. § 17 b – organizace Energetického regulačního úřadu, bodu 112, ust. § 17f (dále také souhrnně jen „novelizovaný energetický zákon“).

Jak energetický zákon účinný do 5. června 2017 [v ust. § 91a odst. 1 písm. o)], tak i novelizovaný energetický zákon trestal a trestá [taktéž v ust. § 91a odst. 1 písm. o)] toho, kdo poruší ust. § 68 odst. 3 energetického zákona.

Z uvedeného tedy vyplývá, že právní úprava odpovědnosti za přešupek novelizovaného energetického zákona není pro účastníka řízení (tedy pachatele) příznivější, neboť je totožná s právní úpravou účinnou v době spáchání činu. Správní orgán proto posoudil jednání účastníka řízení podle právní úpravy účinné v době, kdy byl správní delikt spáchán (tj. posuzoval podle energetického zákona).

Podle dosavadní právní úpravy, tj. úpravy účinné v době zahájení správního řízení, pak bylo správním orgánem v souladu s ust. § 112 odst. 4 zákona o odpovědnosti za přešupeky postupováno v otázkách procesních.

Dle ust. § 112 odst. 3 zákona o odpovědnosti za přešupeky se ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, tj. od 1. července 2017, na určení druhu a výměry sankce za dosavadní přešupeky a jiné správní delikty použijí ustanovení o určení druhu a výměry správního trestu, je-li to pro pachatele výhodnější.

Za správní delikt podle ust. § 91a odst. 1 písm. o) energetického zákona i novelizovaného energetického zákona lze uložit podle ust. § 91 odst. 7 téhož zákona pokutu až do výše 15 000 000 Kč. Tedy výše pokuty se v novelizovaném energetickém zákoně nezměnila.

Energetický zákon a rovněž novelizovaný energetický zákon tedy za správní delikt dle ust. § 91a odst. 1 písm. o) neumožňuje pachateli uložit jinou sankci než pokutu, a to bez možnosti např. mimořádného snížení výměry pokuty či dokonce upuštění, resp. podmíněného upuštění, od uložení správního trestu, jak upravuje zákon o odpovědnosti za přešupeky v ust. § 42 až 44. Správní orgán má tedy za to, byť i pouze s ohledem na uvedená ustanovení zákona o odpovědnosti za přešupeky, že právní úprava týkající se určení druhu a výměry sankce je dle zákona o odpovědnosti za přešupeky pro účastníka řízení příznivější než právní úprava dle energetického zákona, a tudíž při určení druhu a výměry sankce za spáchání správního deliktu postupoval dle části druhé hlavy VII zákona o odpovědnosti za přešupeky a novelizovaného energetického zákona, který vyhodnotil jako pro pachatele příznivější (logicky navazuje na úpravu zákona o odpovědnosti za přešupeky), jak i vyplývá z části VI. odůvodnění tohoto rozhodnutí.

V. I. Obecný právní rámec

Správního deliktu podle ust. § 91a odst. 1 písm. o) energetického zákona se dopustí právnická nebo podnikající fyzická osoba tím, že poruší některý ze zákazů stanovených v ust. § 46 odst. 8, 9, 10 nebo ust. § 68 odst. 3 nebo 5 energetického zákona.

V rámci správního řízení se správní orgán zabýval porušením zákazu poškození energetického zařízení při provádění veškerých činností v ochranném pásmu i mimo ně podle ust. § 68 odst. 3 energetického zákona.

V projednávaném případě je znakem skutkové podstaty správního deliktu poškození energetického zařízení a trestat tak lze pouze pachatele, který přímo svou činností toto zařízení poškodil. Toto ustanovení představuje kategorický zákaz určitého jednání v ochranném pásmu i mimo ně tak, aby nedošlo k poškození energetického zařízení, či omezení nebo ohrožení bezpečného a spolehlivého provozu plynárenské soustavy.

V. II. Právní posouzení skutku

Správní orgán v rámci správního řízení prokázal, že to byl právě účastník řízení, kdo prováděl v ochranném pásmu plynárenského zařízení zemní práce související s vybudováním vodovodní přípojky, při kterých došlo k poškození plynárenského zařízení.

Správní orgán se dále zabýval posuzováním otázky, zda účastník řízení věděl, že činnost prováděl v ochranném pásmu plynárenského zařízení, a jakým způsobem účastník řízení zemní práce v ochranném pásmu prováděl, zejména, zda si před prováděním prací vyžádal souhlas správce plynárenského zařízení a zda měl plynárenské zařízení vytyčeno.

Účastník řízení si před započítím prací nevyžádal od objednatelky zemních prací vyjádření správce plynárenského zařízení, ani neměl plynárenské zařízení vytyčeno. Účastník řízení okolnost vytyčení plynárenského zařízení s objednatelkou zemních prací neřešil, ani se před zahájením zemních prací nezajímal, zda vytyčení plynárenského zařízení bylo provedeno. Účastník řízení si i s ohledem na předmět své činnosti (provádění staveb, jejich změn a odstraňování) měl být vědom možnosti existence inženýrských sítí, když zemní práce prováděl v zastavěném území obce. Pokud si účastník řízení nebyl jistý, v jakém místě se přesně plynárenské zařízení nachází, měl si od objednatelky zajistit projektovou dokumentaci k rodinnému domu na parcele č. ■■■■■ v k. ú. Holín. Pokud tedy účastník řízení nevěděl, že svoji činnost provádí v ochranném pásmu plynárenského zařízení, bylo tomu tak proto, že si sám k tomu nezajistil dostatek informací.

Správní orgán má tak na základě výše uvedeného za to, že účastník řízení při své činnosti v ochranném pásmu nepostupoval s maximální opatrností, a tedy nevynaložil veškeré úsilí, které bylo možno po něm požadovat, aby porušení povinnosti zabránil, a tím je prokázáno, že účastník řízení nenaplnil liberační důvody dle ust. § 91d odst. 1 energetického zákona.

V. III. Vypořádání dalších námitek účastníka řízení

Správní orgán nad vše výše uvedené považuje za nezbytné vypořádat se také s námitkami účastníka řízení, které vznesl v rámci kontroly či správního řízení a které dosud nebyly v tomto rozhodnutí vypořádány.

Pokud účastník řízení namítá, že jednal ve skutkovém omylu, který měl spočívat v tom, že nebyl na existenci plynárenského zařízení a jeho ochranného pásma nikým upozorněn a nebylo ani nijak zjevné v místě a okolí poškozeného plynárenského zařízení, pak správní orgán uvádí, že se s touto námitkou neztotožňuje. Správní orgán poukazuje na to, co již uvedl výše v části V. II. Právní posouzení skutku. Správní orgán dále konstatuje, že charakteristickým znakem tzv. správních deliktů právnických osob a fyzických osob podnikajících je skutečnost, že odpovědnost těchto osob je založena porušením právních

povinností bez ohledu na zavinění. Jedná se zde o objektivní odpovědnost, tedy odpovědnost za výsledek. Je proto věcí účastníka řízení, aby si při výkonu své činnosti počínal tak, aby neporušil povinnosti dané příslušnými právními předpisy, v případě jednání účastníka řízení, aby neporušil povinnosti stanovené energetickým zákonem. S ohledem na uvedené je námitka účastníka řízení irelevantní. Správní orgán také poukazuje na skutečnost, že předmětem podnikání účastníka řízení je mimo jiné provádění staveb, jejich změn a odstraňování, projektová činnost ve výstavbě a zemní práce. Při výkonu své činnosti se tak účastník řízení musí často obligatorně zabývat existencí síťových zařízení a nemůže se spokojit s tím, že od objednatele neobdrží souhlas provozovatele distribuční soustavy či v tomto případě protokol o vytyčení plynárenského zařízení. V dané situaci by měl podniknout aktivní kroky k přesnému určení polohy plynárenského zařízení, ať už prostřednictvím objednatele nebo svépomocí, jinak na sebe jakožto osoba provádějící tyto práce přijímá riziko z případného porušení energetického zařízení.

Ochranné pásmo plynárenského zařízení se v území nachází ex lege, tím pádem jeho faktickou existenci, která se odvíjí od objektivní existence energetického zařízení, s nímž je toto ochranné pásmo spojeno, nelze popřít. Pokud by tak byl účastník řízení řádně obeznámen s vytyčením poškozeného plynovodu, což bylo jeho povinností, musel by o ochranném pásmu a jeho poloze vědět. Subjektivní nevědomost o existenci ochranného pásma v tomto případě nezbavuje pachatele odpovědnosti za přestupek.

Vzhledem k tomu, že došlo k poškození plynárenského zařízení, je z těchto okolností zřejmé, že účastník řízení nepostupoval s maximální opatrností a podle podmínek stanovených správcem distribuční soustavy.

V. IV. Formální a materiální stránka správního deliktu

Správní orgán v rámci správního řízení prokázal, že účastník řízení svou činností porušil zákaz poškození energetického zařízení činností v ochranném pásmu i mimo ně podle ust. § 68 odst. 3 energetického zákona a jeho jednáním byly naplněny formální znaky správního deliktu dle ust. § 91a odst. 1 písm. o) energetického zákona.

Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. května 2007, č. j. 8 As 17/2007-135, vyplývá, že pro trestnost jednání musí být naplněna i materiální stránka deliktu. Upravují-li zásady soudního trestání situaci, v níž formálně trestný skutek nelze považovat za trestný čin, je-li jeho společenská nebezpečnost (škodlivost) nižší než nepatrná, musí obdobná pravidla platit i pro správní delikty. Podstatou správních deliktů je postih za jednání v rozporu s právem. K jeho trestnosti však nepostačuje, že jednání po formální stránce vykazuje znaky skutkové podstaty deliktu, pokud zároveň není jednáním společensky nebezpečným (škodlivým). Jinými slovy, aby mohlo být určité protiprávní jednání kvalifikováno jako správní delikt, musí být kromě formálních znaků deliktivního jednání naplněna i materiální stránka deliktu a jednání musí vykazovat určitou míru společenské nebezpečnosti (škodlivosti) ve vztahu k porušené povinnosti stanovené zákonem na ochranu odpovídajících hodnot. Vždy je proto třeba zkoumat, jaký zájem společnosti je porušeným ustanovením chráněn, zda byl posuzovaným jednáním porušen, popř. v jaké intenzitě se tak stalo.

V daném případě účastník řízení svým jednáním poškodil plynárenské zařízení většího energetického významu (středotlaký plynovod). V důsledku poškození plynárenského zařízení došlo k úniku 457 m³ plynu do ovzduší za dobu 37 minut a k přerušení dodávky plynu

52 konečným zákazníkům. V jednání účastníka řízení lze tudíž shledat společenskou nebezpečnost (škodlivost) spočívající v porušení zájmu společnosti na bezpečném a spolehlivém provozu plynárenské soustavy, který je zákonem vyjádřen prostřednictvím zákazu provádění činností v ochranném pásmu plynárenských zařízení či mimo ně podle ust. § 68 odst. 3 energetického zákona, neboť aktivním jednáním účastníka řízení došlo k poškození plynárenského zařízení s výše popsány následky. Jednání účastníka řízení tedy bezesporu naplnilo rovněž znaky materiální stránky předmětného správního deliktu.

Lze tak uzavřít, že účastník řízení je odpovědný za spáchání správního deliktu dle ust. § 91a odst. 1 písm. o) energetického zákona, a správní orgán proto přistoupil k uložení pokuty.

VI. Uložení správního trestu

Dle ust. § 112 odst. 3 zákona o odpovědnosti za přestupky se na určení druhu a výměry sankce za dosavadní přestupky ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, tj. od 1. července 2017, použijí ustanovení o určení druhu a výměry správního trestu, je-li to pro pachatele výhodnější.

Dle ust. § 35 zákona o odpovědnosti za přestupky lze za přestupek, resp. správní delikt, uložit správní trest ve formě (i) napomenutí, (ii) pokuty, (iii) zákazu činnosti, (iv) propadnutí věci nebo náhradní hodnoty či (v) zveřejnění rozhodnutí o přestupku.

Jelikož energetický zákon neumožňuje ve smyslu ust. § 47 odst. 2 a ust. § 50 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky uložit pachateli správní trest ve formě zákazu činnosti či zveřejnění rozhodnutí o přestupku a ani z povahy provedení vytýkaného skutku účastníka řízení tomuto nelze uložit propadnutí věci nebo náhradní hodnoty ve smyslu ust. § 48 a ust. § 49 zákona o odpovědnosti za přestupky, přichází co do druhu správního trestu ukládaného účastníkovi řízení pouze napomenutí či pokuta.

S ohledem na ust. § 18 odst. 3 energetického zákona (jako zvláštního zákona ve vztahu k zákonu o odpovědnosti za přestupky), které upravuje taxativní výčet sankcí, jež je možné uložit za porušení právních předpisů v působnosti Úřadu, a to sankce ve formě pokuty a opatření k nápravě, má správní orgán za to, že správní trest pouze ve formě napomenutí není možné uložit, jelikož by to bylo v rozporu právě s ust. § 18 odst. 3 energetického zákona. Pro úplnost správní orgán uvádí, že i pokud by bylo možné správní trest ve formě napomenutí uložit, v nyní posuzované věci by napomenutí ukládáno nebylo, a to zejména s ohledem na povahu správního deliktu spáchaného účastníkem řízení ve smyslu ust. § 37 písm. a) a ust. § 38 zákona o odpovědnosti za přestupky.

Správní orgán proto s ohledem na výše uvedené vyhodnotil jako zákonné, vhodné a účelné v daném případě uložit správní trest ve formě pokuty.

Za správní delikt podle ust. § 91a odst. 1 písm. o) novelizovaného energetického zákona lze uložit podle ust. § 91 odst. 7 téhož zákona pokutu až do výše 15 000 000 Kč. Jedná se samozřejmě o maximální možnou výši pokuty, jejíž uložení připadá v úvahu v případě zvlášť vysoké závažnosti správního deliktu včetně jeho následků, době trvání a okolností, za kterých byl spáchán. V tomto případě je třeba uvažovat o uložení pokuty ve výši odpovídající okolnostem tohoto správního deliktu.

Při stanovení výše pokuty je správní orgán povinen postupovat podle ust. § 37 písm a), c) a g) zákona o odpovědnosti za přestupky a přihlídnout k povaze a závažnosti správního deliktu, k přitěžujícím a polehčujícím okolnostem, k povaze činnosti účastníka řízení. V neposlední řadě správní orgán přihlédl při stanovení výše pokuty též k osobě pachatele.

Před zahájením zemních prací si účastník řízení neověřil existenci plynárenského zařízení v místě provádění zemních prací a spolehl se pouze na informace od objednatelky, což hodnotí správní orgán jako přitěžující okolnost, neboť subjekt, jehož předmětem podnikání je mimo jiné provádění staveb, jejich změn a odstraňování, projektová činnost ve výstavbě a zemní práce si měl být vědom toho, že v ochranném pásmu plynárenského zařízení je nutno zemní práce provádět s maximální opatrností. Účastníkem řízení byl poškozen středotlaký plynovod, tedy energeticky významné zařízení, přičemž došlo k úniku 457 m³ plynu do ovzduší a k přerušení dodávky plynu 52 konečným zákazníkům, což hodnotí správní orgán rovněž jako přitěžující okolnost.

Při stanovení výše uložené pokuty hodnotil správní orgán bezprostřední snahu účastníka řízení o řešení poškození plynárenského zařízení a úhradu způsobené škody provozovateli distribuční soustavy jako polehčující okolnosti. Účastník řízení není evidován v rámci žádného jiného správního řízení za porušení zákona ve věcné působnosti Úřadu, a lze tedy konstatovat, že porušil právní předpis ve věcné působnosti Úřadu poprvé, což hodnotí správní orgán jako výrazně polehčující okolnost.

Co se týče osoby pachatele správního deliktu správní orgán vycházel při stanovení výše pokuty také ze závěrů dostupné judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 As 9/2008-133), z níž vyplývá, že správní orgán ukládající pokutu za správní delikt je povinen přihlídnout k osobním a majetkovým poměrům pachatele tehdy, pokud je podle osoby pachatele a výše pokuty, kterou lze uložit, zřejmé, že by pokuta mohla mít likvidační charakter, a to i v případech, kdy příslušný zákon osobní, a majetkové poměry pachatele v taxativním výčtu hledisek rozhodných pro určení výše pokuty neuvádí.

Účastník řízení nepředložil žádné listiny prokazující jeho majetkové poměry. Správní orgán z Výkazu zisku a ztráty k 31. prosinci 2015 založeného ve sbírce listin Veřejného rejstříku zjistil, že účastník řízení vykázal ku uvedenému dni výsledek hospodaření [REDAKCE] Kč, za minulé období pak výsledek hospodaření činil [REDAKCE] Kč. Ke dni vydání rozhodnutí Výkaz zisku a ztráty za rok 2016 týkající se účastníka řízení ve Veřejném rejstříku založen nebyl. Správní orgán v rámci nového rozhodnutí ve věci pokutu mírně snížil oproti pokutě uložené v příkazu, když zohlednil skutečnost, že účastník řízení je malou společností zabývající se zejména zemními pracemi, přičemž pokud správní orgán vyjde při posuzování majetkových poměrů účastníka řízení alespoň z jeho vyjádření, není jeho finanční situace příliš příznivá. K majetkové situaci rodiny jednatele pak nelze v rámci hodnocení majetkové situace účastníka řízení přihlídnout, neboť pokuta byla uložena účastníku řízení, nikoliv jednatele, jako fyzické osobě. Výše pokuty byla stanovena na samé spodní hranici zákonného rozpětí pokuty a je zcela přiměřená míře a významu chráněného společenského zájmu upraveného energetickým zákonem a nečiní ani 1 % z maximální zákonné výše pokuty.

K námitce účastníka řízení, že v dřívější době Úřad v obdobných případech ukládal nižší pokuty, správní orgán uvádí, že ukládání pokut za správní delikty se děje ve sféře volného správního uvážení (diskrečního práva správního orgánu), tedy zákonem dovolené

volnosti správního orgánu rozhodnout ve vymezených hranicích, resp. volit některé z více možných řešení, které zákon dovoluje. V září 2016 Úřad přistoupil ke změně rozhodovací praxe ohledně výše pokut a tato změna byla vyvolána potřebou ochrany veřejného zájmu. Tím je v tomto případě ochrana energetických sítí, jimiž je zajišťován celospolečenský zájem na dodávkách plynu, resp. elektřiny. Jestliže výše pokut, jež byly za poškození plynárenského zařízení či zařízení elektrizační soustavy ukládány neplnila svou represivní a preventivní funkci, což se projevovalo opakovaným výrazným meziročním nárůstem porušení předmětných ustanovení energetického zákona, je tu dán veřejný zájem na tom, aby Úřad ukládané sankce navýšil a takto jejich represivní a preventivní funkci zvýraznil.

Pokuta byla zároveň stanovena v takové výši, aby byla způsobilá vyvolat citelný zásah do majetkové sféry účastníka řízení. Právě proto správní orgán uložil účastníku řízení pokutu ve výši uvedené ve výroku II. tohoto rozhodnutí, neboť takto stanovenou pokutu považuje za odstrašující, a uložená sankce může tak plnit jak represivní, tak preventivní funkci.

VII. Náklady řízení

Souběžně je výrokem III. tohoto rozhodnutí ukládána povinnost úhrady nákladů řízení, neboť správní orgán je podle ust. § 95 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky a ust. § 79 odst. 5 správního řádu povinen účastníkovi, který řízení vyvolal porušením své právní povinnosti, uložit náhradu nákladů řízení paušální částkou. Podle ust. § 6 odst. 1 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění pozdějších předpisů, činí paušální částka nákladů řízení částku ve výši 1 000 Kč.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podat rozklad v souladu s ust. § 152 správního řádu k Radě Úřadu do 15 dnů od jeho doručení, a to jeho podáním Úřadu. Lhůta pro podání rozkladu se počítá ode dne následujícího po doručení rozhodnutí, nejpozději však po uplynutí desátého dne ode dne, kdy bylo nedoručené a uložené rozhodnutí připraveno k vyzvednutí.

Mgr. Lukáš Kugler, v. r.
vedoucí oddělení správních řízení Ostrava